

Leerlingen moeten trots zijn op vmbo-diploma

Jonge mensen iets leren waarvan niemand dacht dat ze het konden. Sterker nog, waarvan de jongeren zélf niet eens wisten dat ze het konden. Dat is de kunst die metaaldocent Wim van de Merwe dagelijks beoefent op Reggesteyn in Rijssen. De vmbo-docent is trots op zijn vak en vertelt dat in een boek dat donderdag wordt gepresenteerd in Den Haag.

door **Hans Brok**

Het boek waarin Van de Merwe twee bladzijden zijn verhaal mag doen heet *Beroepstrots*, een ongekennde kracht. Het is geschreven in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De auteurs zijn van de Stichting Beroepseer, die in 2006 werd opgericht om bij te dragen aan een beter werkklimaat in de publieke sector. Concreet: politieagenten, mensen in de zorg en onderwijzers lopen dagelijks vast in de dikke bureaucratische stroop. De tijd vervliegt met het invullen van urenstaatjes, formulieren en schema's. Ze moeten eindeloos vergaderen en komen daardoor amper aan het eigenlijke werk toe. Bovendien zitten er eindeloos veel lagen bestuurders en managers boven die werkvloer. Ze bedenken vanachter hun bureau de wildste plannen, bemoeien zich met van alles en nog wat, steken geld in de onmogelijkste plannen. Terwijl degenen die het werk moeten doen - de politie-man, de leerkracht, de verzorger - voor een klein salaris tegen de stroom in moeten roeien. Het punt is, juist zij weten hoe het anders kan. Er zijn voorbeelden genoeg. En over die voorbeelden gaat het boek. Het staat vol met verhalen van mensen die hun eigen koers varen, een eigen plan trekken. En die tegen de stroom bureaucratie in, uitstekende resultaten halen.

De schrijvers van het boek hopen dat ze het debat over deze zaak wordt aangewengd. Alexandrien van der Burgt is voorzitter van de stichting. Ze vertelt: „Wij zijn een beweging, een netwerk waarin mensen op de werkvloer, managers en onderzoekers worden samengebracht. We proberen de bureaucratie bij beroepen in de publieke sector te vermindere(n), aandacht te genereren en de

Beroepstrots

Het boek *Beroepstrots* is gemaakt in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het is geschreven door de Stichting Beroepseer en wordt gepresenteerd op 4 juni in Den Haag.

Wim van de Merwe, metaaldocent aan de scholengemeenschap Reggesteyn, is één van degenen die in het boek mag vertellen hoe hij les geeft aan de leerlingen. Niet alleen deze docent, ook politieagenten en werkers uit de zorg vertellen hoe ze proberen onder de verstikkende druk van de bureaucratie uit te komen en te trachten hun werk zo goed mogelijk te doen. *Beroepstrots* vraagt aandacht voor vakmanschap.

onbenutte kracht die er op de werkvloer is beter te gebruiken. Dat is onze kracht. Al tweeduizend mensen hebben zich bij ons aangesloten via www.beroepseer.nl.

Een van die mensen die in het boek *Beroepstrots* zijn zegje mag doen, is Wim van de Merwe. De metaaldocent berijdt zijn stokpaardje, het onderwijs aan jonge mensen. Jongeren die liever met de handen werken, of die gewoon geen idee hebben wat ze in hun mars hebben. Of die door omstandigheden in gezin of omgeving een beetje van slag zijn. De onvermoeibaar enthousiaste Van de Merwe hoort bij het slag onderwijsvolk dat geen genoegen neemt met onverschillige leerlingen. Het metaalvak is namelijk het mooiste vak in de wereld, vindt hij. Lassen, boren en dingen maken zijn de mooiste werkzaamheden die je maar kunt bedenken. Alle uitdagingen zitten er in. Het metaal

lijkt aanvankelijk net zo onbuigbaar als de leerling zelf. Maar stap voor stap komen de twee nader tot elkaar. En Van de Merwe is de katalysator. Hij spreekt zijn leerlingen dan weer streng, dan weer vaderlijk toe. Helpt ze voort, wijst aan en stimuleert ze. Zo houdt hij de trein naar het diploma op de rails. Of naar twee diploma's, als dat er in zit. Dit jaar had hij zelfs een leerling die drie diploma's haalde, in de persoon van Erwin Paalman. Als het er in zit, krijgt Van de Merwe het er uit. In de avonduren oefent hij eindeloos met de leerlingen. Hij stoomt ze zo klaar voor de junior Vakkanjer wedstrijden. Daar sleept Reggesteyn elk jaar weer een hele serie prijzen weg. Zoals door die deksel-Paalman die Nederlands kampioen werd. Aandacht, inzet en toewijding, dat is het recept. Precies kent hij het recept zelf trouwens ook niet. Maar het enthousiasme voor zijn vak en de onophoudelijke stroom ideeën van het drukke baasje vormen zeker het hoofdbestanddeel.

Van der Merwe houdt zijn visie op het vmbo niet voor zichzelf. Integendeel. Er is amper een fanatieker pleitbezorger van het metaalvak te vinden dan deze Hellen-doorner. Zijn mobieltje staat helemaal vol met telefoonnummers van bedrijven, vakorganisaties, lokale en landelijke politici, lobbyisten, onderwijsmensen, leveranciers, collega's, journalisten en oud-leerlingen. Iedereen die dienstbaar kan zijn aan de heilige graal - de vmbo'er die zijn talenten goed benut - mag deelnemen aan het netwerk. Dat leverde hem door de jaren een onwaarschijnlijk groot aantal bezoeken van bekende personen op. Staatsecretaris Marja van Bijsterveld (ministerie van OCW) kwam langs, met twintig ambtenaren, Balkenende in november 2006, en in januari 2009 kwam Jan Kamminga (metaalorganisatie FME) op bezoek. Met PvdA-Kamerlid en onderwijsman Staf Depla onderhoudt hij zelfs een levendige e-mailrelatie. „Die mailt me regelmatig. 'Wim wat vind je hiervan, wat vind je daarvan.' De inbreng van de 'de man van de werkvloer' Van de Merwe, wordt op prijs gesteld. Dat hij goed gebekt is en onderhoudend over zijn grote liefde, het vmbo, kan vertel-

len, maakt hem tot graag geziene gast. „Dat ze me af en toe gebruiken maakt me geen bal uit. Het is voor een goede zaak. En dat zijn in eerste instantie mijn leerlingen. Ik wil dat ze hier trots weggaan.”

De populariteit van Van de Merwe in het Haagse heeft ook met zijn gedrevenheid te maken, gekoppeld aan een onverwoestbaar optimisme. „Er wordt veel bezuinigd, dingen worden teruggedraaid. Dan kan je wel bij de pakken neer gaan zitten, maar dat doe ik niet. Sommige van mijn collega's zeggen wel eens tegen me: 'Wim, maar maak je je druk om, waarom doe je nou zoiets'. Maar dan zeg

ik: Het gaat me om de leerlingen. Hun belang komt eerst. Dat staat voor mij als een paal boven water. Ik wil laten zien dat er meer in leerlingen zit dan ze denken, en dan anderen denken. In vind dat ze juist tróts moeten zijn op het halen van een vmbo-diploma. Zo'n Paalman, die drie lasdiploma's haalt... Dan denk ik, verrek, dat hebben we toch maar mooi voor elkaar gekregen. Door er samen tijd in te steken. Dáár doe ik het voor. Zulke resultaten kun je niet boeken door alleen maar te klagen. Tuurlijk gaan er dingen verkeerd, maar je kunt ook aangeven hoe het anders kan. Ik heb in mijn verhaaltje in dat boek bijvoorbeeld gezegd dat ik ervoor ben om de Cito-toets af te schaffen. Dat is een persoonlijk ideetje. Ik hoor wel van 'Wim kun je dat zomaar zeggen'. Ik zeg, dat weet ik niet, maar ik doe het gewoon, klaar. Ik vind dat nu eenmaal. De Cito-score wordt gebruikt om jongeren naar een zo hoog mogelijke schoolsoort te sturen, terwijl ze misschien veel beter iets technisch kunnen gaan doen, iets waar hun hart ligt.” Wellicht speelt daar op de achtergrond ook zijn eigen Werdegang door het onderwijs mee. Hij en zijn tweelingbroer moesten na de lagere school maar naar de lts,

want de mulo, dat konden ze toch niet halen. Via de avond-mts en onderwijsaktes kwam hij uiteindelijk toch terecht waar hij nu is. Iemand die twee werelden combineert, de praktijk en de theorie. En misschien is hij wel juist daarvoor een hartstochtelijk pleitbezorger geworden voor de techniek. Die uit zijn eigen verleden de drive haalt om uit de jongeren te halen wat er in zit.

De structuren in het onderwijs die dat belemmeren, die tussen droom en daad staan, daar zet hij zich al zijn hele carrière voor in. „Ik schud aan de boom, en dat blijf ik doen.”

Zijn collega's kennen hem uiteraard wel. Ze weten dat hij actief is met de promotie van het vmbo in het algemeen en het metaalvak in het bijzonder. Al weten de meeste er het fijne niet van. Bijna de helft is nog nooit bij hem in het lokaal geweest, zeg hij met een veelbetekende blik. Maar onlangs viel het kwartje. Het docentenkorps zag eind maart ineens hun goedgebekte collega in een paginagroot artikel staan, in dagblad Trouw. Dat opende de ogen, inclusief die van de schoolleiding, zegt Van de Merwe. Zijn bazen hinken altijd op twee gedachten. De aandacht die hij voor Reggesteyn genereert is prachtig, maar het feit dat ze amper regie hebben over wat Van de Merwe uitspookt zit ze niet altijd lekker. De Hellendoorner zelf zit daar niet mee. „Ik doe mijn ding en het dat is voor iedereen goed. We hebben wel een dame voor de voorlichting, maar ik doe alles op mijn eigen manier, heb eigen contacten. Daar kunnen ze niet veel mee. Ze laten me nu mijn gang gaan. En daar wordt niemand slechter van hoor, echt niet.”

„Afijn, mijn collega's lezen dat stuk in Trouw, waarvan ze vooraf niks wisten. Dus mijn baas, Terpsstra, belt me op. Hij zegt 'Wim je staat in Trouw'. Ik zeg ja, dat klopt. Hij: 'Dat had je me eigenlijk moeten vertellen.' Ik zeg, ja eigenlijk wel hè, maar het ging zo supersnel, haha. Die kerel van Trouw belde me op omdat hij van Jan Kamminga had gehoord: 'Ga met die Van de Merwe praten, de metaalopleiding van Reggesteyn is een voorbeeld voor heel Nederland'. Zo ging dat. Maar ik zeg tegen mijn baas: wat vond je er van. Het is toch een positief stuk, of niet? Ja, dat vond ie zelf ook wel.”

„Dat hele mediagedoe is mooi, maar het is een voertuig voor mijn mening. Ik praat voor mijn leerlingen, die moeten hier met een goed gevoel weg gaan. Trots zijn op wat ze bereikt hebben. Ik heb nog steeds contact met oud-leerlingen. Die blijven enthousiast. Een stuk of zes hebben een eigen bedrijf. Die gaan voor mij spreken op ouderavonden, promoten het metaalvak, dat zijn mijn ambassadeurs. Dat is toch prachtig. En het is allemaal in mijn vrije tijd. Daar snappen ze niks van.”

Laskampioen Erwin Paalman (links) met docent Wim van de Merwe.

foto Alexandra Gabrielli